herpy

ORMAR

Scarlet kingsnake

Lampropeltis elapsoides

Lampropeltis elapsoides är en liten, smal kungsorm från sydöstra USA med röda, svarta och gula ringar som härmar en giftig korallorm. Den är skygg och nattaktiv, en skicklig rymningskonstnär och lever i naturen nästan bara av små skinkar och andra smala kräldjur. Många djur tar inte emot möss, så arten är en uppgift för erfarna hållare.

Familj: Colubridae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**40-76 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**15-20 år**
Aktiv	**I skymningen och på natten**
Levnadssätt	**Marklevande och grävande**
Biotop	**Tempererad skog och äng**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 30 × 30 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Temperatur, natt	**20-22 °C**
Luftfuktighet	**50-70 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Behövs inte**
Föda	**Ryggradsdjur**
Hålls	**Ensamma**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**4-12 ägg**
Kullar per år	**1**
Inkubation	**40-65 dagar** vid 27-29 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Lampropeltis elapsoides är den minsta av kungsormarna. Vuxna djur är oftast 40-50 cm långa, och de längsta blir omkring 76 cm. Kroppen är smal med släta, glänsande fjäll och ett litet, rundat huvud som knappt skiljer sig från halsen. Grundfärgen är röd, och de röda fälten skiljs åt av svarta ringar som var och en har en smal vit till gul ring i mitten. Nosen är röd. Ungarna är vita, svarta och röda. I de bestånd som har gula ringar kommer den gula färgen gradvis från omkring tre månaders ålder och under de första tre åren, och den blir mörkare med åldern.

Teckningen härmar den giftiga korallormen *Micrurus fulvius*, som delar en del av utbredningen. Ormen själv är ogiftig och kväver bytet genom att slingra sig runt det. Livslängden på 15-20 år är lånad från nära släktingar och inte dokumenterad för arten.

Artnamnet *elapsoides* betyder "som Elaps", det gamla släkte som korallormarna räknades till. Arten räknades länge som en underart till *Lampropeltis triangulum* och står fortfarande under det namnet i en del äldre litteratur och i handeln. Den är i dag en självständig art och står närmare *Lampropeltis pyromelana* och *L. zonata* i sydvästra USA än *L. triangulum*.

Utbredning och livsmiljö

Lampropeltis elapsoides finns i sydöstra USA: från Virginia genom North och South Carolina, Georgia och hela Florida och västerut genom Tennessee, Alabama och Mississippi till södra Kentucky och östra Louisiana.

> **Naturlig utbredning:** USA.

LIVSMILJÖ

Arten lever i tallskog, fuktiga skogspartier, blandad tall- och ekskog, öppna gräsmarker och jordbruksmark och även i trädgårdar och villaområden. Den finns ofta nära vatten och i lös, sandig jord med många gömslen. Ormen är skygg och nattaktiv och tillbringar mycket av tiden under jorden. Den gömmer sig under lös bark på ruttnande tallar, i gamla stubbar och under nedfallet trä och klättrar också bra.

Födan är ovanligt snäv för en kungsorm. Nästan allt byte (97 %) är avlånga kräldjur: omkring tre fjärdedelar är skinkar och 15 % är små ormar. Bytet sväljs med huvudet först och väger i genomsnitt omkring en femtedel av ormen. Nykläckta ungar tar nästan bara små skinkar, särskilt *Scincella lateralis*. Honorna lägger sina ägg i juni och juli under ruttnande trä och mellan stenar.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite dokumenterad kunskap om skötseln av *Lampropeltis elapsoides*, eftersom arten sällan hålls och bara lite föds upp. Värdena här bygger på artens livsmiljö och på skötseln av nära besläktade kungsormar, framför allt *Lampropeltis triangulum*. Arten är en av de svåraste kungsormarna att hålla, eftersom födan är svår att få tag på.

En vuxen orm behöver ett terrarium på minst 60 × 30 × 30 cm. Större är bättre, så länge det finns många gömslen. Locket ska sluta helt tätt, eftersom ormen kan pressa sig genom mycket små springor, och ventilationshålen ska vara så fina att den inte kan ta sig igenom. Ett högt terrarium med locket överst gör det svårare för ormen att rymma.

Botten ska vara 5-10 cm djup och gå att gräva i. Jord utan gödning blandad med kokosfiber och lite sand fungerar bra, och ett lager löv ovanpå ger gömställen och håller kvar fukten. Lägg också dit bitar av bark och korkbark som ormen kan krypa in under. Arten blir nervös utan gömslen och vill gärna ha flera små, tätt slutande gömslen i båda ändar. Avföring tas bort dagligen, och hela botten byts var 3:e-4:e månad. Ormen hålls alltid ensam.

TEMPERATUR

Arten ska ha en stabil, måttlig temperatur utan starka värmekällor. På dagen ska det vara 24-29 °C, varmast i den ena änden, och på natten 20-22 °C. Ormen solar sig inte, utan värmer sig under föremål som värmen har träffat, och värmelampor kan skada den.

Ett varmt rum ger ofta tillräckligt med värme. Annars läggs en liten värmematta under den ena änden, styrd av en termostat, så att det är omkring 28 °C under gömslet där, medan gömslena i den svala änden håller sig omkring 24 °C. Temperaturen får inte komma över 30 °C. Vintervila är inte dokumenterad för arten i fångenskap; i naturen är den inaktiv under den kalla årstiden.

Läs mer: Värme och temperatur Läs mer: Vintervila och årstider

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Terrariet ska vara fuktigt: 50-70 % relativ luftfuktighet, mätt mitt i terrariet. Botten ska vara lätt fuktig, men inte blöt, och ventilationen god, så att det inte mögar. Ge en bred, låg skål med friskt vatten, som byts ofta.

Ställ ett fuktigt gömsle med fuktig sphagnum i den svala änden och byt mossan regelbundet. Det hjälper ormen att ömsa skinn i ett stycke. Ömsar den skinn i bitar är luften för torr.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Arten är nattaktiv och skygg och tycker inte om starkt ljus. UVB behövs inte, och det är inte dokumenterat om arten har nytta av det. Ljuset i terrariet ska vara svagt, och det ska finnas gott om skugga och gömslen. Ge en tydlig dag och natt: omkring 14 timmars ljus på sommaren och 10 timmar på vintern, styrt av en timer. Natten ska vara helt mörk.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Födan är det svåraste med *Lampropeltis elapsoides*. I naturen tar arten nästan bara skinkar och andra smala ödlor och i mindre utsträckning små ormar. Många djur, särskilt ungar, tar bara levande ödlor och svälter hellre än att gå över till möss, även om de erbjuds upptinade ödlor.

Vissa djur kan vänjas vid nyfödda möss när musen får doft av ödla: den gnuggas med avföring från en ödla eller läggs in i kroppshålan på en död ödla. Ge födan på kvällen, innan ljuset släcks. Gå över till frysta, upptinade byten så snart ormen tar dem. Ungar matas var 5:e-7:e dag och vuxna var 10:e-14:e dag; dessa intervall är lånade från andra kungsormar. Bytet får inte vara bredare än ormens bredaste ställe.

BETEENDE OCH HANTERING

Lampropeltis elapsoides är skygg och nervös och visar sig oftast i skymningen och på natten. Den är en skicklig rymningskonstnär, så locket ska alltid vara stängt. Hantera den bara sällan och kort, och låt den krypa upp på handen i stället för att gripa den. Hotad försöker den först fly och kan hugga, men den är liten och ofarlig. Tillsammans med andra ormar riskerar den att bli uppäten, och den äter själv andra ormar, även artfränder. Håll den alltid ensam.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Ålder vid könsmognad är inte dokumenterad för arten. Könen liknar varandra, så könsbestämningen bör överlåtas till en erfaren hållare eller en veterinär.

PARNING

I naturen parar sig arten från slutet av maj till början av juni, och både hanar och honor parar sig med flera partner. Det finns ingen dokumenterad metod för en sval period eller för parning i fångenskap, och arten föds sällan upp. Båda djuren ska äta bra och vara i gott hull före parning.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan lägger ägg i juni och juli. Kullen är på 4-12 vita, avlånga ägg som ofta klibbar ihop. I naturen läggs de under ruttnande trä och mellan stenar. I fångenskap får honan en äggläggningslåda med fuktig sphagnum eller vermikulit.

INKUBATION

Äggen flyttas till en låda med fuktig vermikulit vid 27-29 °C. Fuktigheten i lådan ska vara hög, men äggen får inte ligga i vatten. Ungarna kläcks efter 40-65 dagar, oftast omkring två månader. Temperaturen är lånad från nära släktingar och inte dokumenterad för arten.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna är 8-18 cm långa vid kläckningen och kan ha svårt att komma igång med att äta. De tar nästan bara små skinkar och andra ödlor, och många tar inte möss. Håll dem en och en i små lådor med gömslen och fuktig sphagnum. Ungar bör bara skötas av erfarna hållare.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns inga beskrivna sjukdomar som är särskilda för arten; de flesta problem beror på skötseln. De typiska felen är:

- Svält och avmagring, eftersom ormen inte tar något annat än ödlor. Det är artens största problem i fångenskap.
- För torr luft, vilket ger hudömsning i bitar.
- Mögel och fjällröta på en blöt botten med dålig ventilation.
- Stress från starka lampor och för få gömslen.
- Kvalster och andra parasiter. Kontrollera huden regelbundet.

Slöhet, avmagring och andningssvårigheter är tecken på sjukdom. Sök en veterinär med erfarenhet av kräldjur om ormen inte äter på flera veckor eller verkar sjuk.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.

Hela guiden med karta och uppdateringar: herpy.org/sv/ormar/lampropeltis-elapsoides